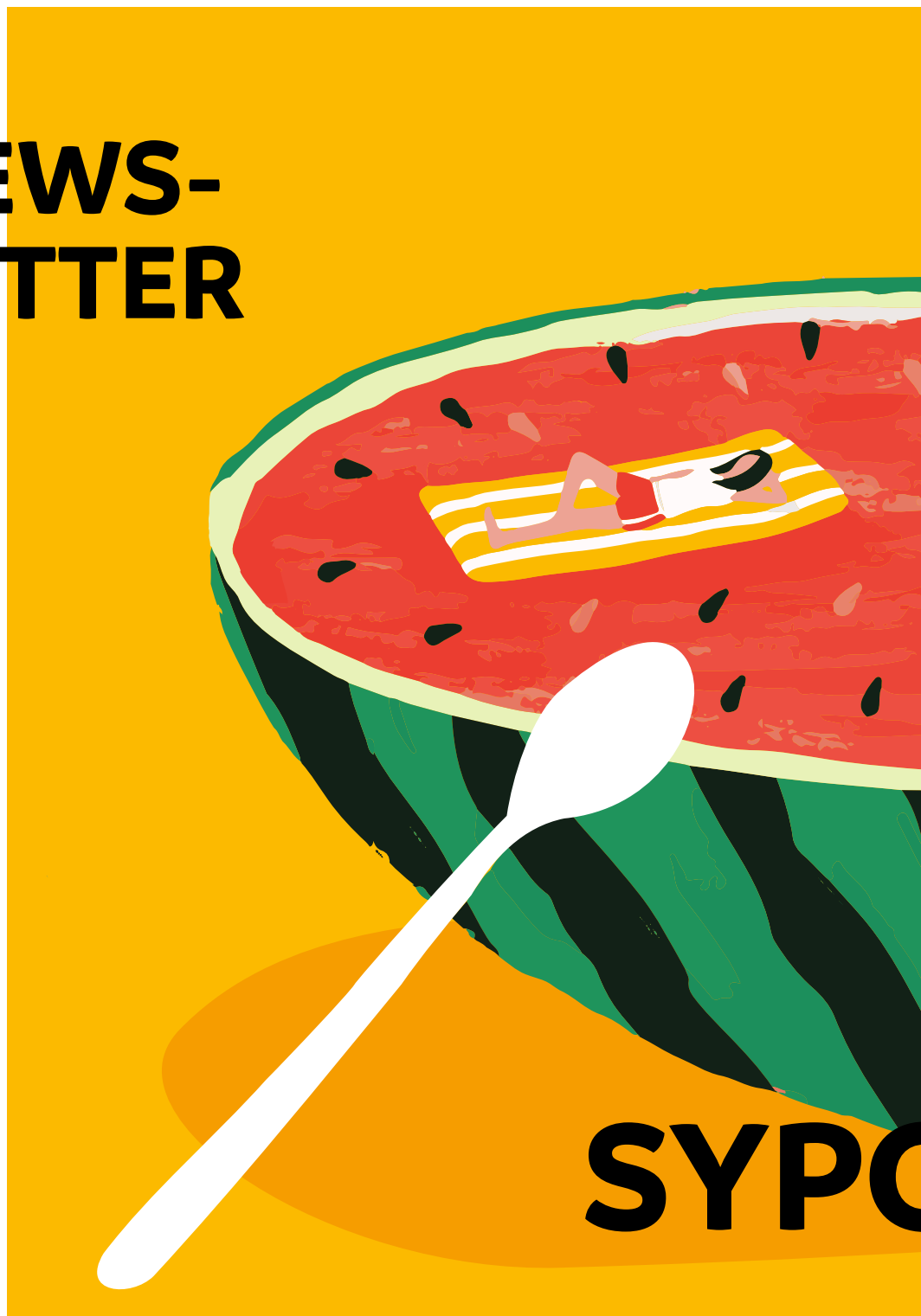

NEWS- LETTER

ročník IV.
číslo 2

SYPO

www.projektsypo.cz

sypo.info@npi.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ÚVODNÍ SLOVO

Milé kolegyně a milí kolegové,

je za vámi velmi náročný školní rok. Myslím, že nemusím dlouze popisovat, co všechno jste v něm museli absolvovat. Řešili jste, jak co nejlépe zajistit prezenční, online i rotační výuku, jak zabezpečit testování, a stáli jste před těžkým úkolem – jak hodnotit práci dětí a co všechno při hodnocení zohlednit. Všechny tyto výzvy jsme během školního roku v projektu SYPO pečlivě sledovali a snažili se vám co nejvíce pomoci.

Připravili jsme například webináře s odborníky z praxe, které se věnovaly aktuálním tématům. Naše vzdělávací akce jsme převedli do online prostředí, abyste nepřišli o novinky a praktické tipy na výuku. I nadále jsme podporovali setkávání pedagogů a sdílení jejich zkušeností v metodických kabinetech, které letos probíhaly online. V každém kraji jste mohli využít pomoc našich krajských ICT metodiků, kteří vám radili se zavedením a nastavením ICT ve školách. A mnoho dalšího...

Nyní je čas – pro nás pro všechny – trochu si odpočinout a načerpat nové síly.

Přeji vám krásné léto,

Mgr. Jiří Nekola,
hlavní projektový manažer

STÁLÁ KONFERENCE ŘEDITELŮ

Na konci června končí jedna významná etapa projektu, a to pilotáž Stálé konference ředitelů. Jak se ale říká, není to konec, nýbrž začátek. Vzápětí na ni totiž naváže její implementace. S aktivitami na podporu managementu škol tak rozhodně nekončíme, naopak se snažíme rozšířit naši nabídku podpory o nové prvky.

Již nyní připravujeme obsah pro **Ředitelnu SKŘ**, stránku, která bude sdružovat výstupy na podporu vedení škol, ať už textové nebo audiovizuální. Kromě webinářů a blogu, tak přibude podcast „Očima ředitele“. Díky tomu s námi můžete být i v létě, třeba při cestě autem na dovolenou. Již nyní si můžete poslechnout první díl s Jiřím Stárkem na téma otevřenost školy.

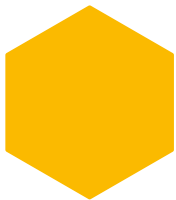
Novinku máme i pro členy/členky vedení mateřských škol. Sekce MŠ spustila telefonickou poradnu „Mateřská škola na telefonu“. Více informací včetně samot-

ného formuláře k zaslání dotazu, který můžete rovnou využít, naleznete přímo na webových stránkách projektu SYPO v sekci **Pro ředitele** nebo **ZDE**.

Přes prázdniny pak budeme pracovat na další nabídce podpory a vzdělávání, kterou vám budeme chtít od nového školního roku poskytnout. Nebudou chybět aktivity online podpory, ale kdo ví, třeba se rozjedeme konečně i do škol a nabídneme vám již tolikrát odkládané benchlearningy.

Od nového školního roku bude rovněž spuštěna pilotáž Modelu systému podpory vedení škol, který bude v červnu dokončen. Pokud by vás zapojení do pilotáže zajímalo a chtěli byste se podílet na testování a modifikaci navrženého systému, rádi vás přivítáme mezi pilotními školami. Více informací najdete v **záznamu** dopoledního bloku mezinárodní konference, která se konala 8. 6. 2021 a kde byl celý Model představen.

Přejeme vám hlavně klidný zbytek školního roku a o prázdninách zasloužený odpočinek. Jakmile se pak bude blížit začátek nového školního roku, nezapomeňte – jsme tu pro vás.

S KYBERBEZPEČNOSTÍ UČITELŮM NOVĚ POMÁHAJÍ OBLÍBENÉ PODCASTY

Jak správně zabezpečit školní e-maily, jak se chránit proti úniku citlivých dat o žácích nebo jak zajistit bezpečnost dětí v kyberprostoru? To jsou jen některá z témat, která v sérii populárních podcastů probírají ICT odborníci Pavel Matějčík a Václav Maněna. Jejich podcastová série KIMcast včetně mnoha informačních online materiálů je nově k dispozici na webových stránkách projektu SYPO Národního pedagogického institutu České republiky.

Školy sdílejí online nebo ve svých interních systémech velké množství dat – od informací o žácích a učitelích, elektronických třídnic, studijních materiálů, výsledků testů, fotek z akcí až po objednávky jídel nebo kamerové systémy. „V případě úspěšného útoku – a byli jsme svědky několika, ke kterým došlo – mohou školy o tato data přijít,“ říká expert na kybernetickou bezpečnost a jeden z autorů podcastů Pavel Matějčík. „Pokud uniknou osobní údaje žáků, musí se to hlásit úřadu pro ochranu osobních údajů, hrozí pokuta a spousta dalších nepříjemností. Bohužel toto si až do prvního incidentu často spousta lidí neuvědomuje,“ dodává Matějčík.

„Význam zabezpečení škol navíc prudce vzrostl v době online výuky, kdy školy řeší například ochranu školních i osobních údajů, možnosti ukládání a sdílení materiálů nebo bezpečnost dětí v kyberprostoru,“ říká Václav Maněna, učitel ICT a druhý spoluautor podcastů. Série, která už čítá více než patnáct epizod, vznikla původně jako informační kanál pro krajské ICT metodiky projektu SYPO. Ti působí ve všech krajích při krajských pracovištích NPI ČR a bezplatně pomáhají školám v oblasti ICT. „Podle nás podcasty obsahují tak zajímavé a přínosné informace, že jsme se rozhodli je zveřejnit také pro učitele a ředitele,“ říká Jiří Nekola, hlavní projektový manažer projektu SYPO.

Nejčastější prohřešky škol

- Služby vystavené do internetu (RDP, FTP, SSH...) a na nich použitá slabá hesla,
- Chybějící vícefaktorové ověřování,
- Přístupy do interní sítě často nejsou realizovány pomocí VPN,
- Školy často nemají administrátora, který by mohl využívat centrální správy a jejich nástroje pro hromadnou správu bezpečnostních politik, aktualizací softwaru a monitorování stavu bezpečnostních programů a vůbec stavu daných zařízení,
- Učitelé mají často admin práva, sdílejí počítač a někdy i účty k různým službám.

Na všechny tato rizika se snažíme v podcastech upozorňovat a rádi bychom přispěli ke změně správným směrem.

Podcasty nejenže nyní zažívají boom popularity, ale také mohou vznikat velmi rychle a operativně. Jejich nespornou výhodou je možnost poslechnout si je kdykoli podle chuti a času posluchače. „Máme zkušenost, že naše podcasty si posluchači pouštějí v autě nebo klidně během dozoru ve školní jídelně,“ dodává Václav Maněna. Každá epizoda podcastu se skládá z hlavního tématu a aktualit. Součástí epizody je také informační servis, tedy plno podrobnějších informací, doplňujících textů a odkazů, které posluchači najdou na webu [projektu SYPO](#).

„Prakticky nepřetržitě monitorujeme profesní skupiny na sociálních sítích, ve kterých se sdružují učitelé. Díky tomu víme, jaké problémy učitelé aktuálně řeší, a dokážeme na ně reagovat,“ říká Pavel Matějčík. „A samozřejmě si zapisujeme dotazy z praxe, které přicházejí neustále od učitelů a obyčejných uživatelů. Nejraději jsme, když si o témata napíší sami posluchači. A samozřejmě přinášíme také tipy na užitečné aplikace, které sami používáme.“

Série podcastů je dalším rozšířením podpory, kterou projekt SYPO přináší prostřednictvím nejrozmanitějších webinářů a workshopů zdarma všem školám. Projekt SYPO je součástí NPI ČR a na jeho financování se podílí MŠMT a EU.

Kde si KIMcast poslechnout?

[Web projekt SYPO](#)
[Apple Podcasts](#)
[Google Podcasty](#)
[Spotify](#)

Pavel Matějčík ve webinářích SYPO

[Bezpečnost a ochrana dat v online výuce](#)
[Kybernetická bezpečnost: hesla a zabezpečení účtů](#)
[Kybernetická bezpečnost: e-maily, e-shopy a další e-nástrahy](#)
[Kybernetická bezpečnost: tipy k zabezpečení počítače](#)

KIMcasty nově spolupracují s Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB).

„AŽ DO PRVNÍHO ÚTOKU ŠKOLA NETUŠÍ, ŽE NEMÁ DATA ZABEZPEČENÁ“

říká Pavel Matějčík, jeden ze dvou autorů populární série podcastů o kybernetické bezpečnosti pro školy. Pavel Matějčík nabízí svůj jedinečný pohled na věc coby specialista na IT bezpečnost a hacking, jeho podcastový kolega Václav Maněna je učitelem ICT na lyceu v Březové a odborníkem na zavádění digitálních technologií ve školství. Společně natočili více než deset podcastů, které pomáhají učitelům a ředitelům rozšiřovat si povědomí o kybernetické bezpečnosti škol.

Proč jste zvolili téma bezpečnost? Proč by se školy vůbec měly bezpečnosti věnovat?

Pavel Matějčík: Protože bezpečnost v oblasti ICT je pro školy strašně důležitá, nebojím se říct i životně. Školy mají online nebo lokálně ve svých interních systémech velké množství dat – elektronickou třídnici počínaje přes studijní materiály, výsledky testů, fotky z akcí až po objednávky jídel a kamerové systémy. Učitelé a ředitelé, kteří s nimi denně pracují, však o bezpečnosti zatím nemají moc hluboké povědomí a často si ani neuvědomují, proč by se jí vlastně měli zabývat. Nechci generalizovat a nemohu ani říct, že je to jejich chyba, zkrátka je zatím na tuto problematiku nikdo neupozornil.

S několika školami jsem řešil to, že záznamy z kamer nebyly nijak zabezpečené a kdokoliv, kdo je objevil, mohl sledovat přenosy z tělocvičny či vnitřních prostor. Jindy byly servery škol dostupné pro připojení volně z internetu a vystaveny slovním útokům, navíc operační systémy byly neaktualizované a obsahovaly množství zranitelností. V případě úspěšného útoku – a byli jsme svědky několika, ke kterým došlo – mohou školy o tato data přijít. Dochází k vydírání, pokud nejsou dobře vyřešené zálohy, často nezbyvá než zaplatit. Pokud uniknou osobní údaje žáků, musí se to hlásit úřadu pro ochranu osobních údajů a hrozí po-kuta a spousta dalších nepříjemností. Bohužel toto si až do prvního incidentu často spousta lidí neuvědomuje.

K čemu může dojít při nedostatečném zabezpečení?

Pavel: Předpokládám, že každý slyšel o hackerském útoku na nemocnici v Benešově. Stejně černý scénář může potkat každou instituci, která své IT nebude řešit komplexně. Pod-le průzkumů ze zahraničí se na sektor edukace zaměřují útočníci častěji a dá se očekávat, že po zdravotnictví, které se postupně začíná zabezpečovat, se přesunou ke školství.

Jak mohou podcasty pomoci ředitelům, ICT metodikům nebo běžným učitelům?

Václav Maněna: Naším původním záměrem bylo vymyslet rychlý informační kanál pro **krajské ICT metodiky**, kteří působí ve všech krajích při krajských pracovištích NPI a bezplatně pomáhají školám v oblasti ICT. Od začátku

myslíme na to, že odkazy na jednotlivé díly podcastu mohou přeposlat učitelům nebo ředitelům. Snažíme se proto udržet podcast v populární rovině, která je přijatelná i pro laiky. Dalším důvodem je také to, že i když nás poslouchají odborníci, často toho dělají něco dalšího a jejich pozornost nemusí být zaměřená pouze na poslech podcastu. Podrobné informace si pak zájemci mohou přečíst v e-learningu.

Součástí každého podcastu jsou krátké aktuality. Díky nim se třeba ředitel školy může obrátit na svého správce ICT a zeptat se ho, jestli má vyřešený problém, o kterém slyšel v podcastu.

Jaká témata už v podcastech zazněla? Kde najdou posluchači více informací?

Pavel: Právě jsme v druhé desítce. Zabývali jsme se již mnoha tématy, od úniků dat přes problematiku hesel – od toho, jak tvořit bezpečná hesla, až po vícefaktorové ověřování. Řekli jsme si hodně o správcích hesel, probrali jsme alternativní webové prohlížeče, které ctí uživatelské soukromí, upozorňovali jsme na nebezpečí doplňků pro prohlížeče a v neposlední řadě jsme se věnovali problematice bezpečnosti dětí v kyberprostoru a souvisejících témat, jako je sexting, revenge porn a podobně.

S několika školami jsem řešil to, že záznamy z kamer nebyly nijak zabezpečené a kdokoliv, kdo je objevil, mohl sledovat přenosy z tělocvičny či vnitřních prostor.

Jak vlastně vznikla myšlenka podcastů?

Václav: Úplně na začátku byla poznámka naší kolegyně, která nám při jednom online setkání řekla, že si při dozoru na obědech pouští do sluchátek podcasty a poslouchá rozhovory na YouTube. Pro mě byly podcasty úplně neznámý svět. Vůbec jsem nevěděl, že je někdo poslouchá při práci nebo cestou do práce. Udělali jsme proto rychlý průzkum, ze kterého jasně vyplynulo, že většina oslovených kolegů poslouchá podcasty místo rádia v autě a také při činnostech typu uklízení a vaření.

V té době jsme zároveň řešili, jak co neefektivněji dostávat ke krajským ICT metodikům SYPO informace z oblasti kybernetické bezpečnosti. To vše tak, abychom je u toho nezatěžovali a nenutili je studovat třeba nějaké newslettery na počítači nebo mobilu. V současné situaci jsou to hodně vytížení lidé a každé ulehčení má velký význam. Důležité v rozhodování bylo také to, že vyrobit jeden díl podcastu je daleko jednodušší a rychlejší než třeba video, takže můžeme vysílat jeden díl týdně. Rychlostpohotovost a pravidelnost jsou v této oblasti klíčové.

Co obnáší příprava jednoho dílu? Kde hledáte témata?

Pavel: Podcast se skládá z hlavního tématu a aktualit. Součástí každé epizody je také informační servis, tedy plno podrobnějších informací, doplňujících textů a odkazů, které posluchači najdou na [webu projektu SYPO](#).

Přípravy každého dílu začínají hned po skončení toho předešlého, jakmile určíme hlavní téma. Společně pracujeme ve sdíleném dokumentu, kde se téma rozpracovává, a vzájemně si jej komentujeme.

Aktuality přidáváme průběžně. Buď podle toho, co aktuálně hýbe světem IT, případně se inspirujeme na webech **The-HackerNews**, [root.cz](#), v aktualitách z NÚKIBu nebo na dalších tematických webech. Na(ne)šťěstěje v IT bezpečnosti vždy co řešit, a tak o aktuality ani témata nemáme nouzi.

Prakticky nepřetržitě monitorujeme profesní skupiny na sociálních sítích, ve kterých se sdružují učitelé. Díky tomu přesně víme, jaké problémy učitelé aktuálně řeší, a dokážeme na ně reagovat. A samozřejmě si zapisujeme dotazy z praxe, které přicházejí neustále od učitelů a obyčejných uživatelů. Nejraději jsme, když si o témata napíší sami posluchači. A samozřejmě přinášíme také tipy na užitečné aplikace, které sami používáme.

S jakými reakcemi posluchačů se setkáváte?

Václav: Zatím pouze s kladnými a doufáme, že to vydrží. Od posluchačů jsme dostali tipy na několik témat a například když jsme natáčeli díl o **OrgPadu**, byla skvělá komunikace i s vývojáři tohoto nástroje. Poskytli nám mnoho informací a věnovali nám spoustu svého času. Je skvělé, že kromě ICT metodiků SYPO nám své náměty a postřehy píšou úplně neznámí posluchači. Snažíme se být lidští a přiznávat chyby. Možná i proto máme zatím jen kladné reakce.

Na co se mohou posluchači těšit?

Pavel: Do budoucna bychom rádi přizvali další hosty. Jaké? To si zatím necháme pro sebe, ale v jednání máme několik zajímavých odborníků na různá témata. Plánujeme také rozšiřovat Moodle, v němž máme podklady k podcastům, o další informace pro veřejnost a materiály, které by mohli využít metodici, učitelé i rodiče.

O spoluautorech podcastu nejen o kybernetické bezpečnosti:

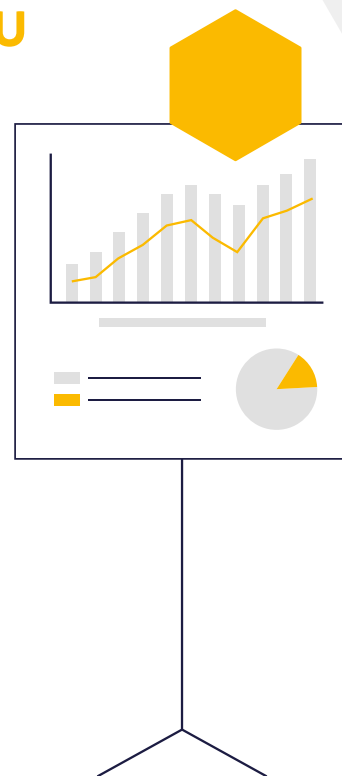
Václav Maněna, učitel ICT na lyceu v Březové, spoluautor knihy *Moderně s Moodle: jak využít e-learning ve svůj prospěch?*, spoluautor YouTube kanálu *Videovýuka*, správce skupin *Výuka informatiky a Moodle CZ & SK*. Několik let připravoval budoucí učitele informatiky a školil ICT koordinátory na Univerzitě Hradec Králové a má mnohaleté zkušenosti se zaváděním vzdělávacích technologií ve školství.

Pavel Matějček, specialista na IT bezpečnost a hacking, provozuje web [spajk.cz](#) a pracuje jako manažer technické podpory ve společnosti ESET.

PROFESNÍ PODPORA METODICKÝCH KABINETŮ NABRALA NA TEMPU

Metodické kabinety, ve kterých se setkávají učitelé jednoho předmětu či oblasti z různých škol, za sebou mají perný školní rok. Učitelé společně se svými kolegy řešili nejen online výuku, ale také nejrůznější oborové novinky. Měli možnost dále se profesně rozvíjet v desítkách praktických workshopů, jejichž obsah koresponduje s prozatím fungujícími kabinety. Naše oblastní workshopy a jejich témata zaujaly téměř **5 000** učitelů.

Existující metodické kabinety

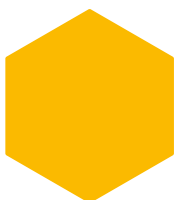
- **Kabinet Český jazyk a literatura**
- **Kabinet Informatika a ICT**
- **Kabinet Matematika a její aplikace**
- **Kabinet Předškolní a prvostupňové vzdělávání**
- **Kabinet Přírodovědné vzdělávání**

Ve školním roce 2020/2021 proběhlo **352** bezplatných oblastních workshopů.

Pokud máte zájem o zapojení do oblastního kabinetu a být u zdroje aktuálních informací nejen o oblastních workshopech, kontaktujte příslušný **krajský kabinet** vašeho předmětu.

Celkem:
352 akcí,
4 854 účastníků

PLÁNY ADAPTACE – ZÁKLADNÍ STAVEBNÍ KÁMEN PODPORY ZAČÍNÁJÍCÍCH UČITELŮ

Pomoc začínajícím učitelům je, nebo spíše měla by být, běžná ve většině škol. Mnohdy se však omezuje pouze na jmenování uvádějího učitele. Vedení školy tím předává starost o začínajícího učitele kolegovi, ten podporu často vytváří intuitivně a vychází pochopitelně hlavně ze svých osobních zkušeností a dojmů.

Co v rámci projektu SYPO v zapojených školách tomuto uvádění velmi napomáhá, je plán adaptace. Jedná se o dokument obsahující pravidla, postup, schéma, který si každá škola vytváří podle svých potřeb a možností. Není možné přesně určit, co musí a co nesmí obsahovat. Proto je v rámci projektu SYPO vytvořena nabídka inspirativních příkladů a nápadů, jak by takový plán adaptace mohl vypadat.

Školy zapojené do klíčové aktivity Začínající učitel projektu SYPO tento svůj plán buď vytvářejí zcela nový, nebo se inspiřují příklady uvedenými v Modelu systému podpory začínajících učitelů – metodické příručce, která byla v SYPO vytvořena za vydatné pomoci škol a kterou mají školy plně k dispozici. Díky bezplatné pilotáži pak učitelé ze zapojených škol své plány adaptace sestavují, upravují, či mění tak, aby vyhovovaly jejich skutečným potřebám i specifikům daných škol.

Jaký je plán adaptace?

Z rozhovorů s učiteli a s řediteli i ze zpětných vazeb získaných ze škol vyplynulo několik důležitých vlastností adaptačního plánu.

- **Dynamický** - V rámci adaptačního období je možné jej přizpůsobovat konkrétní situaci.
- **Návodný** - Pomůže v orientaci nejen začínajícímu, ale i uvádějímu učiteli, pro něhož se tak stává cenným průvodcem procesu adaptace.
- **Rozmanitý a praktický** - Má ve školách velmi odlišné podoby. Od odškrtačovacího seznamu – kdo je kdo ve škole, až po popisné modelové situace, které mohou začínajícího učitele potkat.
- **Konkrétní a průběžný** - Popisuje uzlové body v rámci adaptačního období dvou školních roků a konkrétní činnosti, které uvádějíci a začínající učitel plní.
- **Důkladný a systematický** - Jedná se o dokument, který zajišťuje, že se na důležité situace pro začínajícího učitele nezapomene.

K čemu slouží plán adaptace?

Je stěžejním vodítkem pro systematickou, smysluplnou a především efektivní spolupráci mezi začínajícím učitelem, uvádějíci učitelem a vedením školy. Zachovává určitou kontinuitu v uvádění ve škole.

Jak plán adaptace vytvořit, když nemáme zkušenosti?

V rámci projektu SYPO nabízíme několik příkladů z praxe, které zohledňují typ školy a její specifika, jsou výsledkem praxe zkušených pedagogů včetně vedení školy. Nabízejí také několik variant formálního zpracování.

Jak podrobný má být plán adaptace?

Jednoznačná odpověď neexistuje. Záleží na souhře a preferencích školy. Cílem určitě není mít dlouhý teoretický dokument, na prvním místě je určitě praktická využitelnost takového plánu.

Je plán adaptace povinný nebo „pouze“ vhodný?

Není povinný, nicméně zkušenosti ze škol, kde je neodmyslitelnou součástí podpory začínajícího učitele, ukazují, že jeho tvorba zajišťuje systém v uvádění.

Jak moc je jeho tvorba administrativně náročná?

Nejedná se o dokument, který je možné vytvořit za krátkou chvíli. Na jeho tvorbě by se měli podílet zkušení pedagogové školy, ale také kolegové, po adaptačním období. Právě od nich přichází nejzajímavější informace, co by v plánu adaptace nemělo chybět. Samozřejmě je možné vyjít již z příkladů, které jsou v rámci projektu SYPO prezentovány. Pak je příprava snazší.

Kdy hodnotit realizovaný plán adaptace?

Hodnocení je efektivní, když se provádí kontinuálně. Získaná průběžná zpětná vazba je cenným vodítkem pro závěrečné hodnocení plánu adaptace. Na hodnocení se podílí uvádějíci učitel, vedení školy a do procesu je zapojený i začínající učitel. Na základě těchto hodnocení je možné plán adaptace do budoucna měnit.

Jak mohou vypadat konkrétní plány adaptace?

- **Plán adaptace z Mateřské školy Kindergarten At The Castle-MŠ Na Hradě, z.s.**
- **Plán adaptace ze Základní školy Němčice nad Hanou**
- **Plán adaptace ze Střední školy elektrotechnické, Lipník nad Bečvou**

ZAČÍNÁJÍCÍ UČITEL

“Věnovat čas a pozornost začínajícímu učiteli se vyplatí všem – řediteli, pedagogickému sboru, začínajícímu učiteli i žákům.”

Proč podporovat začínajícího učitele?

Adaptační období je dvouleté období, jehož cílem je maximálně ulehčit učiteli začátek jeho praxe v dané škole a bezproblémově ho včlenit do jejího života.

Jak začít?

- Bude ve vaší škole od září působit začínající učitel?
- Kdo všechno by se měl zapojit proč?
- Jak adaptační proces ve škole zorganizovat?

Zajímá vás, jak podpora SYPO probíhá jak ji vidí sami začínající učitelé?

22. 6. 18:30 **Webinář Začínající učitelé:** jejich postřehy zkušenosti. Přihlásit se můžete **zde**.

Právě teď se může vaše škola přihlásit do bezplatné podpory SYPO. Více **ZDE**.

LETNÍ ŠKOLA

Nestihli jste všechny naše webináře? Právě pro vás chystáme Letní online školu SYPO, ve které se budete moct na všechny webináře podívat a získat osvědčení. Součástí budou také prezentace lektorů a v některých případech i další materiály.

Více informací již brzy **ZDE**.

**PŘEJEME VÁM
KRÁSNÉ LÉTO.**